

# דאווארדיאס רעיונות

פרשת תולדות תשפ"ד, עלון מס' 507

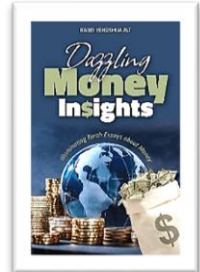
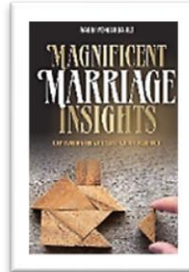
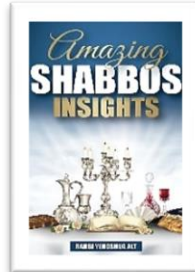
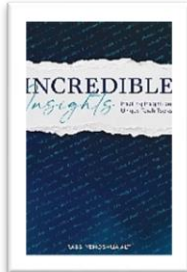
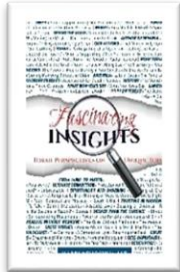
צו קויפן איינער פון דער מחבר'ס ספרים, און באשטעלן אז עס זאל אנקומען ביי דיין טיר, ביטע שיק אן אימייל צו:

[valt3285@gmail.com](mailto:valt3285@gmail.com)

אדער קענט איר קוקן ביי:

<https://amzn.to/3eyh5xP>

(וואו איר קענט אויך זעהן די באריכטן)



## מיר פארשפרייטן הערליכע דברי תורה איבער דעם גלאָב

קאנאדע • טשילע • טשיינא • טשעכיי • ענגלאנד • פראנקרייך • דייטשלאנד • גיבראלטאר • האלאנד • בראזיל • ארגענטינע • עסטרייך • אויסטראליע • בעלגיע • אונגארן • אינדיא • ארץ ישראל • איטאליע • מעקסיקא • פאנאמא • פוילן • רוסלאנד • דרום אפריקע • שווייץ • אוקריינא • פאראייניגטע אראבער עמיראטעס • ארצות הברית • ווענעזועלא

צו פארבינדן די טויזנטער לייענער און באקומען די גליונות בחינם, אָדער צו שיקן הערות אָדער תשובות, ביטע פארבינדט

איין מיט הרב יהושע אַלט [YALT3285@GMAIL.COM](mailto:YALT3285@GMAIL.COM)

דער גליון ווערט געליינט אין זעקס קאנטינענטן און אין איבער פערציג לענדער ארום דער וועלט.

לעילוי נשמת הרב שלום דובער בן הרב יצחק ז"ל והרב צבי בן הרב שמואל זאנוויל ז"ל

This newsletter can also be viewed at <https://bit.ly/3z9qF5E>.

דעם נוזלעטער קען מען אויך זען אויף אידיש ביי <https://bit.ly/38RvdTI>

Pour voir ou télécharger la version Française: <https://parshasheets.com/?s=Fascinating+Insights>.

אפשר לקרוא את עלון זה בעברית באתר: הורדות-עלונים/רעיונות-מדהימים-הורדות-עלונים <https://www.dirshu.co.il/category/>

**דער מחבר ערלויבט און שטיצט סיי ווער עס וויל פארשפרייטן דעם גליון צו דעם ציבור.**

## אידישע זעלנער

אין אן אינטערוויו מיט הרב עובדיה יוסף ז"ל, ווען ער איז געוועהלט געוואָרן אלץ הויפט-רב, האָט אים דער אינטערוויוער פון דער צייטונג "ידיעות אחרונות" געפרעגט צי ער גלייבט אז ישיבה בחורים זאָלן זיין פטור פון דינען אין צה"ל? האָט ער געענטפערט: "יא! מיר גלייבן אז די תורה הקדושה, וואס די בחורים שטרעבן טאג און נאכט צו לערנען בהתמדה, באשיצט די צה"ל זעלנער אין וועלכע מערקה זיי זאלן זיך האלטן, ווי עס שטייט (זכריה ד, ו), לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה'." "נישט דורך מאַכט אָדער שטארקייט, נאר דורך מיין גייסט האט דער אויבערשטער געזאגט."



בשעת די אפעראציע דעפענסיוו שילד אין 2002 (וואס איז געווען א גרויסער אפעראציע ביי דער צווייטער אינטיפאדע) וואס איז פארגעקומען ביי די פסח בין הזמנים, האט הרב עובדיה יוסף אויסגערופן אז אלע ישיבה בחורים זאלן זיך צוריקהאלטן פון פארן אויף פסח אויספלוגן און "באריכטן זייער פליכט אין דער ארמיי שלאכטפעלד פון לימוד התורה". ר' עובדיה האט געזאגט, "די זעלנער פון צה"ל טוען הייליגע ארבעט אז זיי באהיטן אידן. זיי שטעלן זייער לעבן אויף די שורה אונז צו היטן, און מיר קענען דערפאר לערנען תורה, און מיר קענען דאווענען אין בית מדרש. אָן די אַרמיי, וואָלטן אונזערע שונאים אונז געלאָזט זיצן בשלום און לערנען תורה? ניין! בלויז דורך די גוטהאַרציקייט פון די סאלדאטן איז דאָס מעגליך. זאל דער אויבערשטער זיי היטן אויף אייביג! זאלן זיי זיך אומקערן צו זייערע היימען צו לעבן א גוטן פרידלעכן לעבן! יעדער דאַרף דאָס אָפּשאַצן און בענטשן און דאווענען פֿאַר זיי. אַז מען זעהט אַ סאלדאט, קען מען אים קושן: ער באַהיט דאָך מיט זײַן לעבן יעדער אידיש קינד.

ווי אזוי זאָלן מיר באקוקן די אידישע זעלנער וועלכע זענען ליידער אומגעקומען בעת זיי האָבן געפרוּאווט באַשיצן זייערע אידישע ברידער?

א תלמיד אין ישיבת קול תורה אין ירושלים איז צוגעקומען צו זיין ראש ישיבה, הרב שלמה זלמן אויערבאך ז"ל, און אים געפרעגט צי ער זאל איבערלאזן זיין לערנען אין ישיבה כדי צו פארן קיין צפון צו דאווענען אויף די קברים פון צדיקים אין גליל. האט רב שלמה זלמן געענטפערט, "עס איז בעסער צו בלייבן אין ישיבה און לערנען תורה". האָט דער תלמיד ווייטער געפרעגט: איז נישט אַ צייט וואָס איך זאל גיין באַזוכן קברי צדיקים? האָט הרב אויערבאך געענטפערט, "כדי צו דאווענען ביי קברי צדיקים דאַרף מען נישט

אַרױפגײן צו גליל. װען אײך שפיר אז אײך דארף זיך דאווענען בײ קברי צדיקים גײ אײך אין ירושלים צו די קברים פון די זעלנער... װאָס זענען געפאלן 'על קידוש השם'.



### באחדות

אסאך מאל דורכאויס אונזער היסטאריע איז עס געווען אונזערע שונאים וועלכע האבן גורם געווען אז מיר זאלן זיין באחדות און קומען נאנט צום רבנו של עולם. איין ביישפיל פון דעם איז געווען בשעת די צווייטע וועלט מלחמה. ווען די אידן זענען געווען אין די באנען אויפ'ן וועג צום לאגער האט מען זיי ענג אנגעפאקט אן עסן, טרינקען און לעקטער. זיי האבן מיטגעמאכט שרעקליכע יסורין. ווען די באנען האבן זיך אפגעשטעלט, האבן זיי זיך געטראפן אין א שווערע פראסט. די נאציס ימ"ש האבן אויסגעטיילט איין קאָלדער פאר יעדן זעקסטן מענטש. דער מענטש וואס האט באקומען דעם דעק האט געהאט די אפציע עס צו האלטן פאר זיך אדער מיטצוטיילן מיט פינף אנדערע. זיי האבן פארשטייט זיך אויסדערוועהלט צו טיילן מיט אנדערע.

אזא אחדות איז ארויסגעוויזן געווארן אין דער יעצטיגע מלחמה אין ארץ ישראל אין 2023. די אחדות צווישן דעם אידישן פאלק אלס רעזולטאט פון דער מלחמה איז א חידוש, בפרט באטראכטנדיג דעם פאקט אז גלייך פאר'ן אנהויב פון דער מלחמה איז מדינת ישראל געווען כמעט ביים אנהייב פון א מלחמת אחים.

דאָ זענען נאָר עטליכע װעגן װי אזוי די אחדות האט זיך ארויסגעוויזן.

- 1) נאך די מעלדן אז עס זענען געווען 6,000 משפחות וואס דארפן שטיבער וואו צו וואוינען צוליב די עוואקואירטקייט פון דער מלחמה, זענען אלע שנעל איינגעהאלטן געווארן אין אידישער קהילות אין בלויז 45 מינוט.
- 2) אידן האבן געווארט פינף שעה אין שפיטאל צו תורם זיין בלוט.
- 3) אידישע מאמעס האבן געזארגט אז זייגענדיגע קינדער זאלן האבן מילך.
- 4) ווייל די קינדער זענען געווען אינדערהיים (שולעס זענען געווען צוגעמאכט), האט מען צוגעשטעלט מיידלעך צו העלפן ביי שטיבער וואו די טאטע האט געלערנט און איז נישט געווען אינדערהיים צו העלפן.
- 5) איבער 100 תל אביב רעסטוראנטן האבן שנעל געזוכט צו באקומען א תעודת כשרות (סערטיפיקאציעס אז זייערע רעסטוראנטן זענען כשר), כדי זיי זאלן קענען קאכן עסן פאר סאלדאטן, שפיטעלער, און איבערלעבער און די עוואקואציעס פון די עזה גרעניץ קאמיוניטיס. די שטאָט'ס "האחים" רעסטוראנטן אליין האבן צוגעגרייט פמעט 20,000 פארציעס טעגליך, מיט די הילף פון אַרום 300 וואָלאַנטירס. אין דערצו, פאַרשידענע אנדערע תל אביב רעסטוראַנטס האָבן אויך צוגעשטעלט טויזנטער פארציעס עסן יעדער טאָג.
- 6) בשעת די מלחמה יעצט אין 2023, אידישע סאלדאטן זענען נתפעל געווארן פון די שעפעדיגע זאָרג פעקלעך געשיקט פון אידן אין ארץ ישראל און אויך פון אויסלאנד. איין זעלנער האט געשריבן, "מענטשן שיקן ריזיגע סכומים פון נדבות. זיי שיקן זאקן און העמדער. זיי שיקן היימישע געבעקס. קעסטלעך פון עסנוואָרג פון רעסטוראַנטס. און עס קומט שטענדיג מיט אַ צעטל: 'מיר שעצן אייך. מיר שטיצן אייך. מיר האָבן אייך ליב.' מען הערט די זעלבע אַנזאָגן פון פריינט אין אַמעריקע. יעדער טעקסט און טאָן מאכט אַ גרויסער חילוק. און דאָס איז עפעס װאָס יעדער קענען טוהן. עס איז טאַקע װיכטיג.
- 7) אברכים און פיל אנדערע האבן געדאווענט, געלערנט און געזאגט תהילים פאר דער באשיצונג פון די זעלנער און די אידישן פאלק. אסאך האבן גענומען א נאמען פון א זעלנער אדער איינער וואס איז פארוואונדעט געווארן אין דער מלחמה כדי זיי זאלן קענען דאווענען, לערנען און זאגן תהילים פאר זיי.



8) פאר סאלדאטן זענען געשאפט געווארן צענדליגער טויזנטער פאָר ציצית אפילו פאר די וועלכע האבן קיינמאל נישט געטראגן ציצית אין זייער גאנצן לעבן. אזוי אויך איז געווען א געוואלדיגע בקשה פאר תפילין און מזוזות פון די אין מיליטער.

אויף דעם װאָס מיר האָבן געזאָגט אויבן קענען מיר ערקלערן "פרעה הקריב" — און פרעה האָט אונז געבראַכט נאָענט צום באשעפער, דורך אונזער תשובה, װען ער און זײַן אַרמײ האָט אונז אריינגעלייגט א פחד.

אזוי אויך אין דער מעשה פון פורים איז המן געווען דער סיבה פון אונזער אחדות. ער ווערט דעריבער גערופן "צרר היהודים", וואס פארבינדט זיך מיט "צרת הכסף", אנווייזנדיג אויף אונזער אחדות וואס איז געבראכט געווארן אלס רעזולטאט פון אים. די אחדות ווערט באוויזן מיט "משלוח מנות" און "מתנות לאביונים" וואס מיר געבן אויף פורים.

ר' אלט זכה ללמוד תחת הרה"ג מרדכי פרידלענדער זצ"ל והוסמך לרבנות על ידי הרה"ג זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל. ר' אלט הוציא ששה ספרים במגוון נושאים בענייני יהדות ומחשבת ישראל. כתביו מופיעים באנגלית, אידיש, עברית, גרמנית וצרפתית.